

Trust in Teacher and School Life Satisfaction: A Research on Secondary School Students

Özge SARAY

Ministry of National Education, Malatya-Türkiye

Niyazi ÖZER

İnönü University, Malatya-Türkiye

Article History

Submitted: 14.10.2022

Accepted: 20.12.2022

Published Online: 05.04.2023

Keywords

Trust in teachers
School Life Satisfaction
Secondary School Students

DOI: 10.29129/inujgse.1188967

Abstract

Purpose: The aim of this study is to determine the relationship between secondary school students' trust in their teachers and their school life satisfaction. It was also aimed to examine trust in teacher and school life satisfaction differ according to gender and grade level variables.

Design & Methodology: The sample of the research consisted of 577 students attending state schools located in the Battalgazi and Yeşilyurt districts of Malatya in the 2021-2022 academic year. The participants were selected using stratified sampling method "Trust in teacher scale" and "Multi-dimensional Student Life Satisfaction Scale" were used as data collection tools in the research. Descriptive statistics, one-way analysis of variance, t-test for independent samples and simple linear regression analysis were used in the analysis of the findings.

Findings: As a result of the analyzes, it was determined that students' trust in teachers and school life satisfaction levels did not differ significantly according to the gender variable. Considering grade level variable, it was determined that as grade level increase students trust in their teachers and their school life satisfaction decrease. Finally, as a result of the regression analysis it was determined that trust in teachers explained approximately 37.8% of the variance in school life satisfaction.

Implications & Suggestions: As a result of the research, it was determined that trust in the teacher is a variable that has significant effects on students' school life satisfaction. Therefore, it can be suggested that school administrators who want to increase students' school life satisfaction should plan activities that will contribute to the quality of teacher-student relations.

Ortaokul Öğrencilerinde Öğretmene Güven ile Okul Yaşam Doyumu

Özge SARAY

Ministry of National Education, Malatya-Türkiye

Niyazi ÖZER

İnönü University, Malatya-Türkiye

Makale Geçmişi

Geliş: 14.10.2022
Kabul: 20.12.2022
Online Yayın: 05.04.2023

Anahtar Sözcükler

Öğretmene Güven
Okul Yaşam Doyumu
Ortaokul Öğrencileri

DOI: 10.29129/inujse.1188967

Öz

Amaç: Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin öğretmenlerine duydukları güven ile okul yaşam doyumları arasındaki ilişkileri belirlemek ve öğretmene güven ile okul yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Malatya ili Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde öğrenim gören tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 577 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Öğretmene Güven Ölçeği" ile "Çokboyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği" kullanılmıştır. Bulguların analizinde betimsel istatistik, tek yönlü varyans analizi, bağımsız örneklemler için t-testi ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Analizler sonucunda öğrencilerin öğretmene güvenleri ve okul yaşam doyum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sınıf düzeyi değişkeni açısından yapılan analizlerde, sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin öğretmenlerine olan güvenlerinin ve okul yaşam doyumlarının azaldığı belirlenmiştir. Son olarak yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre öğretmene güvenin okul yaşam doyumuna ilişkin varyansın yaklaşık olarak %37,8'ini açıkladığı belirlenmiştir.

Sonuçlar ve Öneriler: Araştırma sonucunda öğretmene güvenin, öğrencilerin okul yaşam doyumunu üzerinde önemli etkileri olan bir değişken olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle öğrencilerin okul yaşam doyumlarını artırmak isteyen okul yöneticilerinin öğretmen-öğrenci ilişkilerinin niteliğine katkı sağlayacak etkinlikler planlaması önerilebilir.

GİRİŞ

Güven herkes tarafından sıklıkla kullanılan bir kavram olmasına karşın, kişisel, örgütsel ya da toplumsal boyutları olması nedeniyle güven ile ilgili kesin bir tanım yapmak mümkün değildir. Yeni kurulan bir şirkete güvenmek ile yeni açılan bir okula güvenmek arasında önemli farklılıklar olduğu gibi, şirket çalışanlarına güvenmek ile okulda görev yapan öğretmenlere güvenmek arasında da önemli farklılıklar bulunmaktadır. Kişiye, kuruma ya da nesneye duyulan güven konusunda yıllardır birçok disiplinde çalışmalar yapılmış olmasına karşın güvenin en iyi tanımı konusunda fikir birliğinden söz etmek güçtür (Hoy, Tschannen-Moran, 1999; Walker, Noonan ve Kutsyuruba, 2011). McAllister'a göre (1995) güven kişinin karşısındakinin davranışlarına, sözlerine, kararlarına ne ölçüde güvendiği ve bunlara göre nasıl hareket etmesi gerektiğini belirlemesidir. Hoy ve Tschannen-Moran (1999) güveni herhangi bir kişi veya grubun, karşı tarafın dürüst, çalışkan, yardımsever olduğu konusunda savunmasız kalma isteği olarak tanımlanmıştır. Güven, insanlara emniyette oldukları duygusu veren insanları bir arada tutan bu açıdan insan ilişkileri için önemli bir olgudur (Ünsal, 2004). Güven, iş birliği ve kişilerarası bağlılık gerektiren sosyal durumların temel özelliğidir (Johnson George ve Swap, 1982). Güvenin olduğu ortamlarda bilgi paylaşımının yoğun olduğu, kişilerarası ilişkilerin arttığı, iş birliğinin geliştiği problem ve çatışma çözme becerilerinin geliştiği görülmektedir (Six, 2005). Benzer şekilde birine güvendiğimiz zaman karşıdaki kişinin bizim için yararlı eylemlerde bulunma olasılığının artacağına inandığımızdan onunla iş birliğinde bulunma isteğimizin de artacağı söylenebilir (Baier, 1986; Gambette, 2008).

Güven sadece bireylerin değil aynı zamanda örgütlerin davranışlarını da etkilediği için oldukça önemlidir (Özer, Dönmez ve Atik, 2016). Örgütler içindeki ilişkiler sürekli. Güven örgütlerde belirsizliği azalttığı gibi örgüt içinde düzeni sağlamaya da yardımcı olur (Hoy, Tschannen-Moran, 1999). Bu nedenle pek çok araştırmacı örgütlerde başarıya ulaşmak için güvenin önemini vurgulamıştır (Six, 2005). Güvене dayalı ilişkilerin olduğu örgütlerde çalışanların, örgütün amaçlarını gerçekleştirmek konusunda daha istekli oldukları ve örgütte kendilerini daha rahat hissettikleri belirtilmektedir (Akin ve Orman, 2015). Buna karşın güvenin azaldığı ortamlarda insanlar karşısındakilere karşı kendilerini korumaya mecbur hissederler (Hoy, Tschannen-Moran, 1999). Çalışma ortamında güvensizlik duygusu sadece kişiyi rahatsız etmekle kalmaz aynı zamanda verimliliğin ve motivasyonun zarar görmesine neden olur (Walker, Noonan ve Kutsyuruba, 2011). Örgütlerde güven düzeyi düştüğü zaman örgüt içinde iletişim sorunları yaşanmakta, bu durum strese ve motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır (Cemaloğlu ve Kılınç, 2012). Şüphenin ve belirsizliğin hâkim olduğu örgütlerde yenileşmenin, değişimin sağlanması ve öğrenmenin gerçekleşmesi için de kişisel ve örgütsel ilişkilerin güven temelinde oluşturulması gerekmektedir (Six, 2005).

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlı ve programlı olarak yürütüldüğü sosyal örgütler (Atik ve Özer, 2020) olan okulların temel girdisi ve çıktısı insan olduğundan, kişiler arası ilişkiler okulların örgütsel işleyişinde önemli rol oynar. Bu bağlamda ilişkilerin güvене dayalı olmasının, okula bağlılığı arttıracığı ve okulun amaçlarının gerçekleştirilmesine katkı sağlayacağı ileri sürülebilir (Akin ve Orman, 2015). Okullarda eğitsel amaçların gerçekleştirilebilmesinin ve örgütsel gelişmenin sağlanmasının en etkili yöntemi paydaşlar arasındaki iş birliğinin sağlanması ve artırılmasıdır. Bu açıdan bakıldığında iş birliği ve gelişme açısından okullarda olumlu ve sıcak ilişkilerin sağlanması ve sürdürülmesi gerekir. Okul ortamındaki güven düzeyi okuldaki paydaşlarının ilişkilerin niteliğinin en iyi göstergesidir (Özer, Demirtaş, Üstüner ve Cömert, 2006). Diğer örgütlerde olduğu gibi okul içindeki güven düzeyi okuldaki paydaşların ortak karar verme düzeyleriyle orantılıdır. Güven düzeyi yüksekse karar verme düzeyi dolayısıyla okulun amaçlarına ulaşabilme düzeyleri de yüksektir (King, 1996). Dolayısıyla okuldaki tüm paydaşlar arasındaki güven ilişkisi sağlanmadan okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi ve öğrenci başarısının artmasının güç olacağı söylenebilir (Özer ve Tül, 2014). Eğitim ortamındaki güven ilişkisi okul örgütünde dört alanda önemli rol oynar. Bunlar liderlik etme, kişilerarası ilişkilerde köprü kurma, öğrenme ve öğretme

alanlarıdır. Bu alanlarda yeterli olan okulların başarıya ulaşma düzeylerinin yüksek olması beklenir. Bu açıdan bakıldığında okul örgütünde güvenin sadece okulun amaçlarını gerçekleştirme de değil aynı zamanda eğitimin mükemmelleşmesine de katkıda bulunacağı söylenebilir (Van Maele, Van Houtte ve Forsyth, 2014).

Öğrenci-Öğretmen İlişkilerinde Güven

Okullarda öğretmenler öncelikli olarak öğrencileri eğitme görevini yürütürler (Van Maele, Van Houtte ve Forsyth, 2014). Öğretmenler okul ve aile arasındaki iletişimi sağlayan ögedir ve öğrenciler öğretmenleri ile her gün iletişim halindedir (Goddard, Tschannen -Moran ve Hoy, 2001). Bu açıdan bakıldığında okul örgütünde öğrenci-öğretmen arasındaki ilişkilerin incelenmesinde öğretmene duyulan güvenin önemli rol oynadığı söylenebilir (Özer, Demirtaş, Üstüner ve Cömert, 2006).

Öğretmenlerine güven duyan öğrencilerin iş birliği yapma ve öğretim hedeflerini gerçekleştirme konusunda daha istekli olacakları söylenebilir (Mitchel, Kensler ve Tschannen-Moran, 2018). Öğrencilerin öğretmenleri ile iş birliği içinde çalışması, öğrenmenin gerçekleşmesine olanak sağlar. Öğretmenine karşı güven duyan, öğretmeni tarafından kendisine inanıldığını hisseden öğrenci potansiyelini ortaya çıkarmaya daha istekli olur ve daha fazla öğrenme çabası içerisine girer (Barlow, 2001, s. 1). Ayrıca güven ile öğrenme arasında önemli bir ilişki vardır. Öğrenmenin gerçekleşmesi güvene bağlıdır. (Nooteboom ve Six, 2003, s. 12; Özer ve Atik, 2014). Öğretmen-öğrenci arasındaki bilgi akışı güven ile sağlanabilir (Adams, 2014). Güven düzeyinin yüksek olduğu okul örgütlerinde öğrenme düzeyinin de olumlu gelişim gösterdiği gözlemlenmiştir (Bryk ve Schneider, 2003). Güven iş birliğini artırır ve bu da öğrencilerin derslere olan ilgilerinin artmasına ve problemlerini daha rahat çözmelerine olanak sağlar (Atik ve Özer, 2020). Benzer şekilde öğretmenine güven duymayan öğrencilerin öğrenme sürecine dair ilgilerinin azaldığı gözlemlenmiştir (Ennis ve McCauley, 2002). Öğrencilerin algıladıkları güven düzeyi öğrencilerin okula ilişkin davranışlarını etkilediği gibi akademik başarı üzerinde de önemli bir etkiye sahiptir (Durnford, 2010). Öğrencilerin okula dair güvenleri, akademik yeterlilik ve okulla özdeşleşme eğilimleri ile ilişkilidir (Forsyth, Adams ve Hoy, 2011). Öğrenci ve öğretmen arasındaki güven ilişkisi öğrencinin kendisini okula ait hissedip hissetmemesi, okulu kendisi için önemli bir yer olarak görüp görmemesi gibi okula ilişkin beklentilerini etkileyebilir. Bu beklentiler de öğrencinin okuldaki başarısı üzerinde etkiye sahiptir (Tschannen- Moran, Bankole, Mitchell ve Moore, 2013). Güven eğitim kurumlarında aynı zamanda olumsuz davranışlar yaşama olasılığını da azaltır. Öğretmenlere güven duyulan okullarda öğrencilerin olumsuz davranışları bildirme konusunda daha istekli oldukları belirtilmektedir. Bu durum ise okulların daha güvenli hale gelmesine olanak sağlar (Mitchel, Kensler ve Tschannen-Moran, 2018). Buna karşın güvenin sınırlı olduğu eğitim ortamlarında ise okuldan uzaklaştırma, disiplin cezaları ya da not gibi araçlar kullanılarak okul, öğretmen ve toplum arasındaki sözleşmelerin yerine getirilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır (Ennis ve McCauley, 2002).

Okul Yaşam Doyumu

Bireyin aile, arkadaşlık, topluluk ve benlik gibi alanlara ilişkin yapılan tüm bilişsel değerlendirmeleri yaşam doyumu olarak tanımlanmaktadır (Çivitçi, 2007; Huebner, 1991). Yaşam doyumu bireyin yaşam kalitesinin etkileyen önemli bileşenlerden biridir bu açıdan özellikle gençlerde yaşam kalitesi ile ilgili araştırmalarda en çok yer alan kavramlardan biridir (Suldo, Riley, Shaffer, 2006, s. 568). Yaşam doyumu bireyin ruhsal olduğu kadar fiziksel sağlığını da etkilediğinden özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin yaşam doyum düzeylerini etkileyen faktörlerin araştırılması önemlidir (Oral ve Karababa, 2020, s. 54). Ergenlerin yaşam doyumlarının yüksek olması, her açıdan gelişimlerine olumlu katkı sağlayacağı için hayatlarından genel olarak daha mutlu olmalarına ve ilerdeki yaşantılarında da bu etkiyi devam ettirmelerine olanak sağlamaktadır (Çivitçi ve Topbaşoğlu, 2015). Yaşam doyumu aynı zamanda bireyin amaçlarına ulaşabilme düzeyini de etkiler (Gülaçtı ve Çiftçi, 2018). Huebner'e göre (1991); yüksek

düzeyde yaşam doyumuna sahip öğrenciler, hayatlarının kontrolünün kendi ellerinde olduğuna inanırlar ve kendilerine dair yüksek benlik algısına sahiptirler. Düşük yaşam doyumuna sahip öğrenciler ise hayatlarının sorumlusu olarak dış etkenleri görürler, kendileri hakkında olumsuz düşünmeye meyillidirler ve kaygı düzeyleri yüksektir.

Okullar öğrencinin gelişimlerini devam ettirmelerinde önemli rol üstlenmektedir. Okul yaşam doymu, genel yaşam doyumuna paralel olarak okul yaşamının niteliğine ilişkin bilişsel bir değerlendirmedir (Baker, Dilly, Aupperlee ve Patil, 2003). Okul yaşamına ilişkin memnuniyetinin genel yaşam doyum düzeyini etkilemektedir. Bir öğrenci vaktinin büyük bir kısmını okulda ve öğretmenleri ile iletişim halinde geçirir. Bu açıdan değerlendirildiğinde öğrencinin öğretmenleri ile iletişimi hem okul doyumunu hem de genel yaşam doyumunu etkileyen önemli bir etkidir (Suldo, Riley, Shaffer, 2006). Öğrencinin öğretmeniyle kurduğu bağ ile yaşam doyum düzeylerinin ilişkili olduğu yapılan araştırmalarda gözlemlenmiştir (Özdemir ve Koruklu, 2013). Öğretmenleri ile anlamlı vakit geçiren öğrencilerin okula yönelik tutumlarının olumlu olması beklenir (Doğan ve Çelik, 2014). Özellikle ergenlik dönemindeki öğrenciler için öğretmenler önemli birer otorite kaynağı olarak görülür. Furrer ve Skinner (2003) tarafından yapılan araştırmada öğretmenleri tarafından takdir edilen öğrencilerin sınıfta daha fazla etkinliklere katıldıkları ve daha mutlu oldukları, buna karşın öğretmeni tarafından önemsenmediğini düşünen öğrencilerin sınıf ortamında daha fazla sıkıldıkları, mutsuzluk ve öfke yaşadıkları gözlemlenmiştir. Öğretmen desteği ve okul yaşam doymu, öğrencilerin akademik başarılarını da etkileyen önemli etkenlerdir (Suldo, Riley, Shaffer, 2006). Yaşam doyum düzeyleri yüksek olan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla okula ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu ve not ortalamalarının daha yüksek olduğunu belirten bazı araştırmalar vardır (Örn. Gilman ve Huebner, 2006). İlgili literatürde öğrencilerin genel yaşam doyum düzeylerini inceleyen çokça araştırma bulunmasına rağmen, öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları ve bu algı üzerinde etkili olabilecek öğretmen desteği konusunda sınırlı sayıda çalışma olması nedeniyle bu araştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı ortaokul öğrencilerinin öğretmene güven ve okul yaşam doyumlarının düzeyini belirlemektir. Araştırmada öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyum düzeylerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından farklılık gösterip göstermediği de belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada son olarak öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Alan yazın incelendiğinde güven kavramı ile ilgili pek çok araştırma yapılmasına karşın çoğunun yönetici ve öğretmen bakış açısıyla ele alındığı görülmektedir. Buna karşın öğrencinin öğretmene güven düzeyi ile ilgili yapılan sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır (Özer ve Tül, 2014). Yaşam doymu ile ilgili çalışmaların çoğunda da genel yaşam doymu kavramı üzerinde durulmuş, öğrenciler açısından okul yaşam doymu ile ilgili sınırlı sayıda araştırma yapılmıştır (Çivitçi, 2009). Ulusal alinyazında ortaokul öğrencilerinin öğretmenlerine güven ve okul yaşam doymu düzeylerini birlikte inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bu araştırmanın öğretmene güven ve okul yaşam doymu ile ilgili alan yazına katkı getireceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Desen

Araştırma modellerinin tercihinde etkili olan en önemli değişken araştırmanın amacıdır. Bu araştırmada üç farklı amaç benimsenmiştir. Araştırmada öncelikli olarak öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyum düzeylerini belirlemek istenmiştir. Araştırmada öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyum düzeylerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmek istenmiştir. Araştırmada son olarak öğretmene güven ile okul yaşam doyum arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışma betimsel, ilişkisel ve nedensel-karşılaştırmalı desenlerin bir arada kullanıldığı nicel bir araştırma niteliğindedir. Betimsel desen araştırmalarında var olan durum bağımsız değişkenlerin etkisine bakılmaksızın tüm ayrıntılarıyla tanımlanmaya çalışılır (Can, 2020; Karakaya, 2014). Nedensel karşılaştırmalı araştırmalar bir durumun oluşmasına neden olan etkenlerin belirlenmesine, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında hangisinin sebep, hangisinin sonuç olduğunun belirlenmesine olanak sağlayan araştırmalardır (Karakaya, 2014). İlişkisel desene sahip araştırmalarda ise değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanır (Karasar, 2020).

Katılımcılar / Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni 2021- 2022 eğitim öğretim yılında Malatya ili Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde öğrenim gören 34233 öğrenciden oluşurken, örneklemi ise bu okullardan tabakalı örnekleme yöntemine göre seçilen 577 öğrenciden oluşmaktadır. Tabakalı örnekleme yönteminde evren öncelikli olarak alt gruplara(tabaka) bölünür ve sonra bu tabakalar arasından rastgele seçim yöntemi ile örnek alınarak örneklem oluşturulur. Tabakalı örnekleme yöntemi oluşturulan homojen gruplar arasında karşılaştırma yapılmasına olanak sağlar (Şahin, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmada örneklem alma sürecinde öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri tabaka olarak alınmıştır. Önce evrendeki öğrencilerin sınıflara göre dağılımı tespit edilmiş, sonrasında ise bu dağılımın oransal olarak örneklemede de korunmasına özen gösterilmiştir. Tablo 1’de örneklemede yer alan öğrencilere ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1

Örneklemede Yer Alan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	303	52.5
	Erkek	274	47.5
Sınıf Düzeyi	5. sınıf	127	22.0
	6. sınıf	151	26.2
	7. sınıf	127	22.0
	8. sınıf	172	29.8
Toplam		577	100

Tabloda görüldüğü üzere araştırmaya 303 kız, 274 erkek öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %22’si (n=127) 5. sınıf, %26,2’si (n=151) 6. sınıf, %22’si (n=127) 7. sınıf ve %29,8’i (n=172) ise 8. sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin öğretmenlerine güvenleri ile okul yaşam doyum düzeylerini belirlemek amacı ile öğrencilere *Öğretmene Güven Ölçeği* ile *Çok Boyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği* uygulanmıştır. İki ölçeğe ilişkin tanıtıcı bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmene Güven Ölçeği

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin öğretmenlerine duydukları güven düzeyini belirlemek amacı ile orijinal formu Adams ve Forsyth (2009) tarafından geliştirilen “Öğretmene Güven Ölçeği” kullanılmıştır. Özer ve Tül (2014)

ölçeğin Türkçeye uyarlaması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmıştır. Ölçekte yer alan 13 madde beşli Likert türü derecelendirme yapılmıştır. Geçerlilik çalışmaları için yapılan AFA sonucunda bir madde ortaokul ve lise öğrencileri örnekleminde düşük faktör yükü nedeniyle elenmiş ve kalan 12 madde ölçekte kullanılmıştır. Hem ortaokul hem de lise örnekleminde ölçeklerde yer alan faktör yüklerinin “.515” ile “.768” arasında değiştiği belirtilmiştir. Faktör ortak varyanslarının ise hem ortaokul hem de lise örnekleminde “.321” ile “.590” arasında değiştiği tespit edilmiştir. Ortaokul ve lise örnekleminde yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ortaokul ve lise örneklemelerinin ikisinin de yüksek düzeyde yapı geçerliliğine sahip olduğu belirtilmiştir. Ölçekte güvenilirlik analizi için yapılan Cronbach Alpha testi sonucunda ortaokuldaki örneklem için katsayı “.88”, lisedeki örneklem için katsayı “.90” olarak hesaplanmıştır ve hesaplanan iç tutarlılık katsayılarının yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir. Ölçekte yer alan bazı örnek maddeler şöyledir: “Okulumuzdaki öğretmenler işlerini dört dörtlük yaparlar”, “Okulumuzdaki öğretmenler öğrencileri ilgiyle dinlerler.”, “Okulumuzdaki öğretmenler öğrencilere yakın alaka(ilgi) gösterirler.”

Çokboyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin okul yaşamına ilişkin doyumlarının belirlenmesi amacı ile orijinalini Huebner (1994)'in geliştirdiği Çokboyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçe 'ye uyarlamasını Çivitçi (2007) yapmıştır. Ölçeğin orijinal formu beş boyut ve 40 maddeden oluşmakta olup maddelerin her biri “hiçbir zaman” (1) ve “her zaman” (4) aralığında değişen dörtlü Likert ölçek tipine göre derecelendirilmiştir. Yapılan faktör analizleri sonucunda 4 madde analiz dışı bırakılmıştır. Kalan 36 maddenin faktör yüklerinin .34 ve .81 aralığında değiştiği ve beş faktörün birlikte toplam varyansın %44,50'sini açıkladığı belirtilmiştir. Ölçekte güvenilirlik analizi için yapılan Cronbach Alpha testi sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısı okul alt ölçeği için .76 bulunmuştur, ölçekte test-tekrar güvenilirlik katsayısı ise okul alt ölçeği için .81 olarak belirtilmiştir. Ölçeğin sadece okul yaşam doyumunu alt boyutu olan 8 maddesi kullanılmıştır. Ölçekte yer alan bazı örnek maddeler şöyledir: “Okul etkinliklerinden hoşlanırım.”, “Okul ilgi çekici bir yer.”, “Okulda kendimi kötü hissediyorum.”.

Verilerin Analizi

Araştırmada öncelikle veri seti içerisinde eksik ve hatalı olan veri olup olmadığı incelenmiştir. Sonrasında ise elde edilen verilerin normal dağılıp dağılmadığı incelenmiştir. Verilerin normalliği için yapılan analizler sonucunda verilerin normal dağılım özelliği gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğretmene güven ve yaşam doyum düzeylerini belirlemek için betimsel analizler yapılmıştır. Bu aşamadan sonra öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyum algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Sınıf düzeyi değişkeni açısından fark olup olmadığını incelemek için ise tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizinde elde edilen bulgular sonucunda anlamlı farklılığın çıktığı durumlar için gruplar arası farkın kaynağını tespit etmek amacıyla Scheffe çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Son olarak öğrencilerin öğretmenlerine duydukları güvenin okul yaşam doyumlarının anlamlı yordayıcısı olup olmadığını belirlemek üzere basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Analizler için anlamlılık düzeyi .05 alınarak bulgular değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Öğretmene Güven ve Okul Yaşam Doyumuna İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyumlarının ne düzeyde olduğunu belirlemek için betimsel istatistik hesaplamaları yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğrencilerin Öğretmene Güven ve Okul Yaşam Doyum Düzeylerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Ölçek	Madde Sayısı	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	\bar{x} *	Ss
Öğretmene Güven	12	12	60	47.41 (3.95)	10.42
Okul Yaşam Doyumu	8	8	32	24.15 (3.02)	5.40

* Parantez içindeki değerler Öğretmene Güven için 5'li likert ve Okul Yaşam Doyumu için 4'lü likert üzerinden alınan ortalama puanları göstermektedir.

Tablodaki bulgular incelendiğinde katılımcıların öğretmene güven ölçeğinden aldıkları puanların 12 ile 60 arasında değiştiği görülmektedir. Öğrencilerin öğretmene güven ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik

ortalamasının $\bar{x}=47.41$ ($ss=10.42$) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların puanlarının aritmetik ortalamasının beşli likert üzerinden karşılığı 3.95'tir. Bu verilere dayanarak öğrencilerin öğretmenlerine güvenlerinin çoğunlukla düzeyine yakın olduğu söylenebilir. Öğrencilerin okul yaşam doyum puanları incelendiğinde ise puanların 8 ile 32 arasında değiştiği, puanların aritmetik ortalamasının $\bar{x}=24.15$ ($ss=5.40$) olduğu görülmektedir. Bu puanın dörtlü likert üzerinden karşılığı 3.02'dir. Bu bulguya göre öğrencilerin okul yaşam doyumlarının orta düzeyinin üzerinde olduğu söylenebilir.

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Öğretmene Güven ve Okul Yaşam Doyum Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	t	sd	p
Öğretmene Güven	Kız	303	47.05	10.33	-.892	575	.37
	Erkek	274	47.82	10.52			
Okul Yaşam Doyumu	Kız	303	24.27	5.41	.561	575	.58
	Erkek	274	24.01	5.39			

* $p < .05$

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğrencilerin hem öğretmene güvenleri ($t_{(575)} = -.892$, $p = .37$) hem de okul yaşam doyum düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t_{(575)} = .561$, $p = .58$). Bu bulguya göre kız ve erkek öğrencilerin öğretmene güvenlerinin benzer düzeyde olduğu, yine okul yaşam doyumlarının kız ve erkek öğrenciler için benzer düzeyde olduğu söylenebilir. Bu bulguya göre öğretmene güven ve okul yaşam doymu açısından cinsiyet değişkeninin anlamlı fark yaratan bir değişken olmadığı söylenebilir.

Sınıf Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğretmene güvenlerinin ve okul yaşam doyumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek üzere tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analizlerde anlamlı farklılığın belirlendiği durumlarda gruplar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacı ile Scheffe testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4

Öğrencilerin Öğretmene Güven ve Okul Yaşam Doyum Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Sınıf Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	sd	F	p	Fark
Öğretmene Güven	5. Sınıf	127	51.27	7.88	3	31.442	.00	5>8 6>8 7>8
	6. Sınıf	151	49.86	8.37	573			
	7. Sınıf	127	48.57	10.27	576			
	8. Sınıf	172	41.57	11.35				
Okul Yaşam Doyumu	5. Sınıf	127	26.79	4.21	3	30.176	.00	5>6 5>7 5>8 6>8
	6. Sınıf	151	24.86	4.75	573			
	7. Sınıf	127	24.41	5.53	576			
	8. Sınıf	172	21.38	5.42				

* $p < .05$

Tablo 4'de görüldüğü üzere öğretmene güven sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=31.442$, $p=.00$). Oluşan bu farklılığın hangi sınıf düzeyinden kaynaklandığını tespit etmek üzere yapılan Scheffe testine göre 8. Sınıf ($\bar{x}=41.57$) öğrencilerinin öğretmene güven düzeyleri 5. sınıf ($\bar{x}=51.27$), 6. sınıf ($\bar{x}=49.86$) ve 7. sınıf ($\bar{x}=48.57$) öğrencilerine göre daha düşüktür. Benzer biçimde okul yaşam doyum düzeyi de sınıf düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($F=30.176$, $p=.00$). Scheffe testi sonuçlarına göre 5. sınıf ($\bar{x}=26.79$)

öğrencilerinin 6. sınıf ($\bar{x}=24.86$), 7. sınıf ($\bar{x}=24.41$) ve 8. sınıf ($\bar{x}=21.38$) öğrencilerine göre okul yaşam doyumları daha yüksektir. Bu bulgulara göre sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin hem öğretmene güvenlerinin hem de okul yaşam doyum düzeylerinin azaldığı söylenebilir. 8. sınıf öğrencilerinin liselere geçiş sınavına hazırlandıkları ve okullarından mezun olup yeni bir öğretim kademesine geçiş yapacakları göz önünde bulundurulduğunda öğretmene güvenlerinin ve okula ilişkin yaşam doyum düzeylerinin azalması beklenebilir. Yeni bir öğretim kademesine geçiş yapmış 5.sınıf öğrencilerinin öğretmene güvenmeleri ve okul yaşam doyumlarının yüksek olması da beklenen bir durum olarak nitelendirilebilir. Bu sonuç öğrencilerin heyecanla kayıt yaptırdıkları okullarında aradıklarını bulamadıklarını, yani okul yaşamına ilişkin beklentilerini karşılayamadıklarını da göstermektedir.

Okul Yaşam Doyumunun Yordanmasına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğretmenlerine güvenlerinin okul yaşam doyum düzeylerini anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek amacı ile basit regresyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Okul Yaşam Doyumunun Yordanmasına İlişkin Analiz

Değişken	B	Standard	β	t	p
(Sabit)	9.041	.827		10.927	.00
Öğretmene Güven	.319	.017	.615	18.691	.00

R=.615, R²=.378

Tablo 5'te yer alan korelasyon katsayıları incelendiğinde öğretmene güven ile okul yaşam doymu arasındaki ilişkinin pozitif yönde ve orta düzeyde ($r=.615$) olduğu tespit edilmiştir. Yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda, öğretmene güvenin okul yaşam doymununun anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmene güven, okul yaşam doymuna ait toplam varyansın yaklaşık %37.8'ini açıklamaktadır. Bu bulgulara göre öğrencinin okul yaşamlarında ilişkin doyumlarında öğretmen-öğrenci ilişkilerinin önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada ilk olarak ortaokul öğrencilerinin öğretmene güven ve okul yaşam doyumlarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada buna ek olarak öğrencilerin öğretmene güvenleri ve okul yaşam doyumlarının cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin öğretmene güven ölçeğinden aldıkları puan beşli likert ölçeği üzerinden 3.95'tir. Öğrencilerin öğretmene güvenleri "bazen" ve "çoğunlukla" aralığındadır. DüNDAR (2018) öğrencilerin öğretmene güven düzeylerini ölçmek amacıyla yaptığı araştırmasında bu araştırma sonuçlarına benzer şekilde öğrencilerin öğretmen güven ölçeğinden aldıkları toplam puanı beşli likert ölçeği üzerinden 3.59 olarak hesaplamıştır. Araştırmada öğrencilerin okul yaşam doymu puanları dörtlü likert ölçeğine göre 3.02 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin okul yaşam doyumlarının "sık sık" ve "her zaman" aralığında olduğu gözlemlenmiştir. Ersoy (2020) ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin okul yaşam doyumlarını incelediği araştırmasında öğrencilerin okul yaşam doymu puanlarını 2.76 olarak gözlemlemiş ve okul yaşam doyumlarının "bazen" ve "sık sık" aralığında olduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin öğretmene güven ve okul yaşam doyumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Alinyazında öğretmene güven ve cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile yapılan bazı çalışmalarda (DüNDAR, 2018; ÖZER, DÖNMEZ ve ATIK, 2016) kız öğrencilerin öğretmene güven düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın bazı araştırma sonuçları da bu araştırma ile paralel olarak okul yaşam doymunun cinsiyete göre farklılaşmadığını göstermektedir. Örneğin Karahisar (2015) Ankara il merkezinde ortaokula devam eden 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile yaptığı araştırmada okul yaşam doymununun cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini tespit edilmiştir. Benzer şekilde Alsac (2019) 4. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmasında okul doymu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark tespit etmemiştir. Ancak kız öğrencilerin okul yaşam doyumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşan araştırmalar da mevcuttur (ÇAM ve ARTAR, 2014; ÇİVİTÇİ, 2009; ERSOY, 2020; GÜLAÇTI ve ÇİFTÇİ, 2018).

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre öğrencilerin öğretmene güvenleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. 8. sınıf öğrencilerinin öğretmene güvenleri 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerine göre daha düşüktür. Bulgulara dayanarak sınıf düzeyi arttıkça öğretmene güvenin azaldığı söylenebilir. Alinyazında daha önce

yapılan çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Dündar (2018) lise öğrencileri ile yaptığı araştırmada 12. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlerine güven düzeylerinin 11 ve 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerine göre daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Mitchell, Kensler ve Tschannen-Moran (2018) tarafından yapılan araştırmada da sınıf düzeyi arttıkça öğretmene güvenin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özer, Dönmez ve Atik (2016) araştırmalarında lise öğrencileri için sınıf düzeyi arttıkça öğretmene ve okul müdürüne duyulan güvenin arttığını buna karşın ortaokul öğrencileri için sınıf düzeyi arttıkça öğretmene ve okul müdürüne duyulan güvenin azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada sınıf düzeyi değişkeni açısından öğrencilerin okul yaşam doyum düzeylerini incelemek üzere yapılan analizler sonucunda, sınıf düzeyi arttıkça okul yaşam doyum düzeyinin de azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çivitçi (2009) ortaokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin genel yaşam doyumlarını farklı boyutları ile incelemiş ve sınıf düzeyi arttıkça okul yaşam doyumunun azaldığını belirlemiştir. Çam ve Artar (2014) ortaokulda öğrenim gören ergenlerin yaşam doyum düzeylerini farklı okul türleri değişkenlerine göre incelemiş ve 8. sınıfa devam eden öğrencilerin yaşam doyumlarının daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin hem öğretmene güven hem de okul yaşam doyum düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulara dayanarak ortaokul kademesinde özellikle 8. sınıf öğrencilerine yönelik rehberlik faaliyetlerine ağırlık verilebilir. Çünkü ortaokul son sınıf öğrencilerinin öğretmene ve okula ilişkin güvenlerinin azalmasının nedenlerinden biri yaşanan lise yerleştirme sınavı kaygısıdır. Bu dönemdeki öğrencilerin sınav kaygılarının azaltılmasının yanında, sınav hazırlık amacıyla yapılacak deneme sınavları, kurs ve etüt çalışmaları da öğrencilerin okul yaşam doymu üzerinde olumlu etkiler yaratabileceği gibi öğretmen-öğrenci ilişkilerine de katkı sağlayabilir. Yine bu sınıftaki öğrencilerin sınav kaygısı nedeniyle daha fazla devamsızlık yaptıkları bilinmektedir. Bu bağlamda okulların fiziki şartları iyileştirilmesi, spor salonları, etüd salonları, kütüphane gibi sınava hazırlık amacıyla kullanılacak alanların oluşturulması öğrencinin okulda verimli zaman geçirmesine ve yaşam doymunu artırmasına katkı sunabilir.

Öğrencilerin öğretmenlerine güvenleriyle okul yaşam doyum düzeyleri arasında bir ilişkiyi incelemek için yapılan regresyon analizi sonucunda öğretmene güvenin okul yaşam doymununun anlamlı yordayıcısı olduğu ve okul yaşam doymuna ilişkin varyansın yaklaşık %37,8'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Bu bulguya göre öğretmene güvenin, öğrencilerin okul yaşam doymu etkileyen önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Öğrencilerin okul yaşam doyumlarının artırılması açısından öğretmen-öğrenci ilişkilerinde öğretmenin davranışlarında dürüst, tarafsız adil ve tutarlı olması öğrencinin güven duygusunu koruyup geliştirmesi için dikkate alınması gereken unsurlardır. Bu amaçla öğretmen-öğrenci iş birliğini ve etkileşimini geliştirme konusunda okulda çalışmalar yapılabilir. Örneğin öğretmen ve öğrencilerin daha sıcak ve olumlu etkileşim kurmalarına olanak tanıyan okul dışı sosyal etkinlikler (okul gezileri, piknik, sportif turnuvalar vb.) düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Adams, C.M. (2014). Collective student trust: a social resource for urban elementary students. *Educational Administration Quarterly* 50(1), 135-159. doi: [10.1177/0013161X13488596](https://doi.org/10.1177/0013161X13488596)
- Adams, C. ve Forsyth, P. (2009). Conceptualizing and validating a measure of student trust. W. K. Hoy & M. F. DiPaola (Ed.), *Studies in school improvement* (s. 263-279). Charlotte, NC: Information Age Publishing.
- Akın, U. ve Orman, E. (2015). Öğretmenlerin örgütsel güven ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *SDU International Journal of Educational Studies* 2(2), 92-102.
- Alsaç, D. (2019). *İlkokul öğrencilerinde okulda pozitif yaşantıların ve okul yaşam kalitesinin okul doymu üzerindeki etkisinin araştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul
- Atik, S. ve Özer, N. (2020). Lise öğrencilerinin öğretmene güvenleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkide okula karşı tutum, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliğinin doğrudan ve dolaylı rolü. *Eğitim ve Bilim* 2020, 45(202), 441-458, doi:[10.15390/EB.2020.8500](https://doi.org/10.15390/EB.2020.8500)
- Baier, A. (1986). Trust and antitrust. *Ethics*, 96(2), 231-260

- Baker, J. A., Dilly, L. J., Aupperlee, J. L. ve Patil, S. A. (2003). The developmental context of school satisfaction: Schools as psychologically healthy environments. *School Psychology Quarterly*, 18(2), 206.
- Barlow, V. E. (2001, June). Trust and the Principalship. *Unpublished manuscript, University of Calgary, BC. Retrieved August, 19, 2003. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.520.6498&rep=rep1&type=pdf>* adresinden edinilmiştir.
- Bryk, A., & Schneider, B. (2003). Trust in schools: A core resource for school reform. *Educational Leadership* 40-44
- Can, A. (2020). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. (9. baskı) *Ankara: Pegem Akademi.*
- Cemaloğlu, N. ve Kılınç, A. Ç. (2012). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23, 132-156.
- Çam, Z. ve Artar, (2014) M. Ergenlikte yaşam doymu: Okul türleri bağlamında bir inceleme *Anemon MŞÜ Sosyal Bilimler Dergisi*. 2(1), 23-46 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/anemon/issue/1833/22329> adresinden edinilmiştir.
- Çivitci, A. (2007). Çokboyutlu öğrenci yaşam doymu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 26, 51-60.
- Çivitci, A. (2009). İlköğretim öğrencilerinde yaşam doymu: Bazı kişisel ve ailesel özelliklerin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 29-52.
- Çivitçi, A. ve Topbaşoğlu, T. (2015). Akılcı duygusal eğitimin ortaokul öğrencilerinin yaşam doymuları üzerindeki etkisi. *Ege Eğitim Dergisi* 1(16), 13-29 <https://doi.org/10.12984/eed.56560> adresinden edinilmiştir.
- Doğan, U. ve Çelik, E. (2014). Examining the factors contributing to students' life satisfaction *Educational Sciences: Theory & Practice*, 14(6), 2121-2128 doi: 10.12738/estp.2014.6.2058
- Durnford, V. L. (2010). An examination of teacher-student trust in middle school classrooms. *Open Access Dissertations*, 162. https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1172&context=open_access_dissertations adresinden edinilmiştir.
- Dündar, N. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin okulla özdeşleşme düzeyleri ve öğretmene güven algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Ennis, C. D., & McCauley, M.T. (2002). Creating urban classroom communities worthy of trust. *Journal of Curriculum Studies*, 34, 149-172.
- Ersoy, E. (2020). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin akademik destek algıları ile okul yaşam doymu düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Forsyth, P. B., Adams, C. M., & Hoy, W. K. (2011). *Collective trust: Why schools can't improve without it*. Teachers College Press. 1234 Amsterdam Avenue, New York.
- Furrer, C. & Skinner, E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. *Journal of Educational Psychology*, 95(1), 148-162.
- Gambetta, D. (2008). Can we trust trust? D. Gambetta (Ed.) *Trust: Making and breaking cooperative relations*. (ss.213-237) Great Britain by T.J. Press Ltd.
- Gilman, R., & Huebner, E. S. (2006). Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35, 293-301.
- Goddard, R. D., Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2001). A multilevel examination of the distribution and effects of teacher trust in students and parents in urban elementary schools. *The Elementary School Journal*, 102(1), 3-17.
- Gülaçtı, F. ve Çiftçi, Z. (2018). Öğrencilerin yaşam doymu, memnuniyet ve merhamet düzeylerinin incelenmesi. *Değişen Dünyada Eğitim*, 500-506.

- Hoy, W. K., & Tschannen-Moran, M. (1999). Five faces of trust: an empirical confirmation in urban elementary schools. *Journal of School Leadership*, 9, 184-208.
- Huebner, E. S. (1991). Correlates of life satisfaction in children. *School psychology quarterly*, 6(2), 103-111.
- Huebner, E. S. (1994). Preliminary development and validation of a multidimensional life satisfaction scale for children. *Psychological assessment*, 6(2), 149-158.
- Johnson George, C. & Swap, W. (1982). Measurement of specific interpersonal trust: construction and validation of a scale to assess trust in a specific other. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(6), 1306-1317.
- Karababa, A. Oral, T. ve Özgüngör, S. (2019). Ergenlerde ebeveyne bağlanma ile okul yaşam doyumu arasındaki ilişkide amaç yöneliminin aracı rolü. *Eğitim ve Bilim 2019*, 44(200), 191-203.
- Karahisar, S. (2015). *Ortaokul 3. ve 4. sınıfa devam eden çocukların ve annelerinin algıladıkları aile işlevlerinin karşılaştırılması ve çocukların yaşam doyumlarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Karakaya, İ. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. A.Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (ss.57-83).Ankara: Anı Yayıncılık
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (36.Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- King, S. D. (1996). *Trust and shared governance: a qualitative approach at the middle school level*. (Unpublished Doctoral Dissertation), Faculty of the Graduate School, Marquette University, Milwaukee-Wisconsin.
- McAllister, D.J. (1995). Affect and cognition based trust as foundations of interpersonal cooperation in organizations. *Academy of Management Journal*, 38: 24–59.
- Mitchell, R. M., Kensler, L., & Tschannen-Moran, M. (2016). Student trust in teachers and student perceptions of safety: positive predictors of student identification with school, *International Journal of Leadership in Education*.
- Nooteboom, B., and Six, F. (Eds.). (2003). *The trust process in organizations: Empirical studies of the determinants and the process of trust development*. Edward Elgar Publishing.
- Oral, T., Karababa, A. (2020) Attachment to parents as a predictor of multidimensional life satisfaction among adolescents. *Sakarya University Journal of Education*, 10(1), 53-66.
- Özdemir, Y., Koruklu, N., (2013). İlk Ergenlikte Ana-Babaya Bağlanma, Okula Bağlanma ve Yaşam Doyumu. *Elementary Education Online*, 12(3), 836-848.
- Özer, N., Atik, S. (2014) Ortaokul ve lise öğrencilerinin okul müdürlerine güven düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* (40)15, 87-106.
- Özer, N., Demirtaş, H., Üstüner, M., ve Cömert, M. (2006). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(1), 103-124.
- Özer, N., Dönmez, B. Atik, S. (2016) Ortaokul ve lise öğrencilerinin okul müdürüne ve öğretmenlere güven düzeylerinin incelenmesi. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, (40)1, 259-280.
- Özer, N. ve Tül, C. (2014). Öğrenciler için öğretmene güven ölçeğinin türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 10(1), 105-119.
- Six, F. (2005). *The trouble with trust: the dynamics of interpersonal trust building*. cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited.
- Suldo, S. M., Riley, K. N., & Shaffer, E. J. (2006). Academic Correlates of Children and Adolescents' Life Satisfaction. *School Psychology International*, 27(5), 567–582.
- Şahin, B. (2014). Metodoloji. A.Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (ss.11-130).Ankara: Anı Yayıncılık
- Tschannen-Moran, M., Bankole, R. A., Mitchell, R. M., and Moore Jr, D. M. (2013). Student academic optimism:A confirmatory factor analysis. *Journal of Educational Administration*, 51(2), 150-175.
- Ünsal, P. (2004). Örgütsel Ortamlarda Güven Algısı. *Türk Psikoloji Yazıları*,7 (14), 23-48

- Van Maele, D., Van Houtte, M. & Forsyth, P. B. (2014). Trust as a matter of equity and excellence in education, In Van Maele, D., Forsyth, P. B. & Van Houtte, M. (Eds.) Trust and school life: the role of trust for learning, teaching, leading, and bridging (pp. 1–36) . Dordrecht, the Netherlands: Springer Science+Business Media. https://doi.org/10.1007/978-94-017-8014-8_1
- Walker, K., Kutsyuruba, B., & Noonan, B (2011). The fragility of trust in the world of school principals. *Journal of Educational Administration*, 49(5), 471–494.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (12.Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.